

Discerniment en comú

Una guia pràctica

jsu
Jesuitas
Provincia de España

Novembre 2019

La Companyia de Jesús es compromet a practicar i difondre el discerniment espiritual, personal i en comú, com la manera ordinària de prendre decisions guiades per l'Esperit Sant a la nostra vida, obres apostòliques i a la comunitat eclesial ⁽²⁾

P. Sosa sj

2 P. Sosa, Preferències apostòliques universals de la Companyia de Jesús, 2019 2029, 19 de febrer de 2019.

ÍNDEX

01	Introducció	9
02	Condicions bàsiques per al discerniment	14
03	Condicions específiques per a la pràctica del discerniment en comú	15
	Pràctiques pedagògiques que preparen el camí	15
	Dues circumstàncies en les que discernir en comú	16
	Mètode general de discerniment en comú	17
	Mètode particular per a prendre una decisió	20
	Discerniment en comú	26

01 **Introducció**

Ignasi va ser un home de discerniment des de la seva conversió. Ja a Lloiana, mentre es refeia de la seva ferida a Pamplona, es va adonar dels sentiments d'alegria i consol que sorgien en ell en considerar seguir el seu Senyor Jesús. Així mateix, en la seva autobiografia, el pelegrí –així s'anomena Ignasi a si mateix en aquest text– explica que després de la seva estada a Jerusalem “sempre va venir pensant què fer” ⁽²⁾.

Es va concebre com un home a la recerca, mirant en cada moment com estimar i servir Déu, de la millor manera. Un amor i servei que es plasmava en “ajudar les ànimes”. D'ell diria Jeroni Nadal que “seguia l'Esperit, no se l'avançava. Així era conduït suaument on no sabia...A poc a poc se li obria el camí i l'anava recorrent. Sàviament ignorant, posat senzillament el seu cor en Crist” ⁽³⁾. És a dir, en cada circumstància concreta de la seva vida, Ignasi cercava en les seves decisions respondre a la voluntat de Déu. La pràctica del discerniment l'hi ajudava.

Ignasi concebia el discerniment com un exercici per reconèixer mocions i pensaments interiors i per saber reaccionar convenientment davant d'ells. Un discerniment que és la base per realitzar eleccions. Ignasi va introduir la seva manera d'escollir dins del llibre dels Exercicis ⁽⁴⁾. Hi presenta tres temps per a l'elecció, que podríem anomenar maneres d'elecció. En el primer temps o manera, la decisió s'imposa a la persona amb claredat inequívoca, sense que pugui dubtar. En el segon, la decisió s'arriba a clarificar els sentiments interns, identificant allò que anomena consolacions o desolacions. En el tercer, que ell nomena de temps tranquil, el que determina la decisió és la consideració dels pros i dels contres de les diferents opcions, d'acord amb els principis evangèlics.

A Ignasi li encantava el primer temps o manera, però sabia que una claredat inicial tan gran es produïa poques vegades. Aleshores, preferia el segon temps al tercer. S'inclinava, per tant, per la que es pot anomenar via afectiva. Creia que Déu parla a l'ésser humà en el seu cor, suscitant en el seu interior afectes –consolacions i desolacions– que es poden discernir, fins a assolir una claredat suficient sobre el que Déu vol de cada persona. De manera que discernir consistiria fonamentalment en aclarir el món interior, allà on es generen els afectes. Cal un coneixement del propi món interior, ja que Déu parla al cor, al centre de la persona.

2 L'expressió literal és “sempre va venir pensant quid agendum”, Autobiografia 50.

3 Jeroni Nadal sj, *Fontes Narrativae II*, 252.

4 Exercicis, 169 - 188.

El discerniment constitueix un element clau de l'espiritualitat ignasiana, que és una espiritualitat per a la vida, sempre en condicions de mobilitat. Busca el millor servei en cada circumstància. No es vol conformar amb poca cosa, sinó donar el millor de la persona, animada per una gran generositat i creativitat. Pretén buscar i trobar la voluntat de Déu, per complir-la completament.

Ignasi i els seus primers companys també van practicar el discerniment en comú. El 1539, el grup de deu amics i companys estudiants que Ignasi havia reunit a París eren a Roma, disposats a oferir-se al Sant Pare, de manera que els pogués enviar en missió d'acord amb les necessitats de l'Església. Preveient que s'haurien de separar físicament per atendre les seves demandes, es van reunir per considerar què farien en el futur. Bàsicament es van preguntar si preservarien la unió al grup que havien format. Aleshores van realitzar la que s'ha anomenat "deliberació dels primers pares". Aquell mètode ignasià de discerniment personal el van utilitzar en aquest cas per discernir en comú què volia el Senyor. Pregaven diàriament, feien els seus serveis quotidians i, al capvespre, es reunien per compartir com els estava movent l'Esperit al seu interior en relació a aquella qüestió. Exposaven les seves pors, esperances, aspiracions i desitjos.

S'atrevirien a dir-se l'orgull o l'afany de poder, de seguretat o de béns que sentien que treien el cap en algunes de les seves inclinacions. De mica en mica van anar fent llum. Finalment van decidir mantenir la unitat del grup a través de l'obediència a un. Des d'aquell moment es van adonar que el Senyor els cridava a fundar un nou orde religiós. Això va ser el que van fer.

Amb aquella deliberació, aquells primers companys van obrir un camí que ens guia fins avui, pel qual un cos que vol seguir de manera conjunta la voluntat de Déu sobre ell, necessita acudir a la pràctica del discerniment en comú.

En els darrers anys la Companyia de Jesús ha cobrat una major consciència de la importància del discerniment en comú i ha decidit impulsar-lo:

- La Congregació General 36 (2016) va destacar tres maneres de procedir apropiades perquè la Companyia desenvolupi la seva missió en el nostre temps. Al costat del treball en xarxa i la col·laboració, va identificar el discerniment ⁽⁵⁾. La Congregació considera que aquest discerniment comença amb la contemplació del Déu que treballa al món. Pensa que és el fonament per a la presa de decisions de tota autoritat i ho té per "més essencial que mai per a l'eficàcia apostòlica" ⁽⁶⁾.

5 CG 36, d. 2, n. 3-5

6 CG 36, d. 2, n. 4, citant el P. Nicolás al seu document De Statu a la Congregació de Procuradors 70, 2012.

- Pocs mesos més tard, el P. General va publicar una carta íntegrament dedicada al discerniment en comú ⁽⁷⁾, molt útil per comprendre millor el seu abast i característiques.
- Al febrer de 2019 el P. Sosa va promulgar les Preferències Apostòliques Universals per a la Companyia ⁽⁸⁾. La primera consisteix en mostrar el camí cap a Déu per mitjà dels Exercicis i el discerniment.

En aquesta guia breu s'exposen les condicions bàsiques del discerniment, així com les específiques del discerniment en comú i es proposen dos mètodes per a la pràctica del discerniment en comú. Bastants de les orientacions, que aquí s'ofereixen, estan basades en els ajuts per al discerniment en comú preparats per l'oficina del Conseller General per al Discerniment i la Planificació apostòlica ⁽⁹⁾.

Abans d'aplicar algun d'aquests mètodes a un grup, convé dedicar una sessió a revisar junts aquest document, per tenir una comprensió compartida del que es tracta.

02 Condicions bàsiques per al discerniment

11

El discerniment és una pràctica de persones creients, que tracten de descobrir la voluntat de Déu i de complir-la, sent lúcides i mirant com Déu els mou interiorment, especialment en la pregària. Persones que creuen que Déu parla al cor i per això romanen a l'escolta de la paraula de Déu sobre les seves vides i intenten seguir-la.

En aquest context cal subratllar que, per fer un bon discerniment, personal o en comú, calen bàsicament dues condicions personals:

a. Passió per la missió

És a dir, tenir un desig profund que la voluntat de Déu vagi endavant en aquest món trencat. Una missió que en el nostre temps la Companyia ha formulat "en termes de servei de la fe, promoció de la justícia, diàleg amb la cultura i amb altres re-

7 P. Sosa sj, Sobre el discerniment en comú, 27 de setembre de 2017.

8 P. Sosa sj, Preferències Apostòliques Universals de la Companyia de Jesús, 2019-2029, 19 de febrer de 2019.

9 Poden trobar-se a <https://bit.ly/2HKsQBM>, visitada al juny de 2019.

ligions”¹⁰ que s'emmarca en l'aspiració més gran del Regne de Déu. Aquests grans desitjos del Regne es manifesten en formes de creativitat, en temps dedicat internament a idear i imaginar iniciatives i en perseverança, quan les decisions topen amb dificultats. Sense aquesta passió, el discerniment queda buit d'energia i de contingut. Desapareixen l'audàcia i el profetisme.

Aquesta passió condueix a buscar el que sigui més gran glòria de Déu i millor servei al proïsme. Aquest magis avui s'expressa en el criteri de “necessitat més gran”, que apunta a llocs o situacions crítiques d'injustícia o increença; en el criteri de “més fruit”, que assenyalava els ministeris que puguin ser més eficaços per crear comunitats de solidaritat i de fe; i en el criteri de “més universalitat”, que cerca l'acció que contribueix a un canvi estructural de la nostra societat.¹¹

És a dir, es tracta d'una cerca sincera del que més sintonitza amb el Regne, d'allò que porta més a obrir-li camí.

b. Llibertat interior i exterior:

Ignasi l'anomenava indiferència i consisteix a cobrar distància sobre els aferraments interns i sobre les pressions externes que poden determinar les decisions. Preservar la llibertat personal és un exercici constant, en què la pràctica de l'examen ignasià és de gran ajuda.

A l'entendre d'Ignasi, les afeccions internes tenen a veure amb la tendència humana a posseir i tenir seguretat, a figurar i alimentar el bon nom i adquirir poder i controlar. Aquestes afeccions estan conformades per la pròpia estructura de caràcter de la persona i, amb el temps, canvien d'aparença. Quan la persona es fa més lúcida i més progressa en la vida espiritual, es fan més subtils i poden ser inconscients. Les pressions externes procedeixen de les nostres aliances afectives o relacions d'influència amb determinades persones o grups socials, que condicionen la decisió que cal prendre. Inclouen també certs a priori ideològics a què ens podem afecionar. Se solen expressar en forma de pors cap a les conseqüències de les accions que puguem fer.

És molt difícil que hi hagi llibertat sense un coneixement del propi interior, de les inclinacions del caràcter i de les aliances afectives que hem establert. Moltes vegades, són considerades tan òbvies que romanen ocultes. Per això el coneixement personal és la base necessària d'un bon discerniment.

10 Tret del text de missió del Projecte Apostòlic de Província, p. 17.

11 Congregació General 34, d. 3, n. 22, basada a l'ensems en Constitucions n. 622.

Les afeccions internes i les pressions externes finalment s'expressen en forma de pors paralitzants, obstinació infranquejable i immobilitisme.

Aquesta llibertat no s'aconsegueix mai d'una manera completa ni d'una vegada per sempre. Per això és un camí per anar recorrent a cada etapa de la vida. Cal que cada persona pugui assolir certa lucidesa interior i sigui honesta a l'hora de reconèixer el que viu.

Passió per la missió i la llibertat interior i exterior són, per tant, les dues condicions bàsiques per a un bon discerniment, tant personal, com comunitari.

Sobre la participació de persones no creients

Ja hem dit que el discerniment és una pràctica de persones creients. D'altra banda, sabem que l'Esperit "habita i treballa" en totes les persones, grups, cultures, encara que no comparteixin la nostra fe explícitament. Per tant, també a les persones no creients els assisteix l'ajuda de l'Esperit en el seu enteniment i voluntat. D'aquí ve la possible participació en un exercici de discerniment en comú. Aleshores no és difícil acceptar que en discerniments en comú prenguin part persones que no manifesten de forma explícita una fe en Jesús, sempre que les seves disposicions personals incloguin la passió per la missió i la llibertat interior i exterior de què s'ha parlat .

En conseqüència, el discerniment orant és un procés que un grup de creients emprèn i lidera, i en el qual poden participar persones no creients. Una qüestió a part és si aquestes persones es poden sentir incòmodes en aquest tipus de dinàmiques. Cal ser molt curosos en aquest cas per no forçar aquesta participació.

Condicions específiques per a la pràctica del discerniment en comú

Per la seva major complexitat el discerniment en comú afegeix algunes condicions a les dues bàsiques anteriors de passió per la missió i de llibertat.

En primer lloc, es requereix un reconeixement i estima sincera a les altres persones que participen en el procés. Això permet que l'escolta sigui atenta i estigui genuïnament interessada per allò que les altres persones comuniquen. El reconeixement suposa valoració de l'altra persona i afecte cap a ella. L'estima concedeix importància a allò que diu l'altra persona.

En segon lloc, capacitat d'escolta, que inclou atenció a allò que les altres persones comuniquen i certa habilitat per descobrir el que de fons volen dir. Es tracta d'una escolta atenta i empàtica, que s'esforça en comprendre allò que l'altra persona expressa des de la seva pròpia vivència. Aquesta atenció està avui amenaçada per la dispersió, atenent els molts estímuls de la societat actual i especialment dels nous mitjans de comunicació.

En tercer lloc, capacitat per a la comunicació espiritual, en què posem en comú les mocions internes que cada persona experimenta en forma de consolacions i desolacions. Aquesta capacitat comporta dues habilitats: la de reconèixer aquestes mocions al nostre interior i la de formular-les i ser capaç de comunicar-les.

En quart lloc, llibertat interior per canviar de pensament després d'haver escoltat i pregat el que han dit les altres persones. Això demana humilitat i obertura, genuí desig de cercar la voluntat de Déu.

En cinquè lloc, si es tracta d'una elecció, el compromís de participar activament en el procés i de portar a la pràctica el que es conclouï, encara que no coincideixi amb la seva postura personal.

Tant el discerniment personal com en comú necessiten pràctica, una pedagogia. Per això cal practicar-lo amb certa freqüència. En el cas del discerniment en comú, els grups van adquirint facilitat quan les persones es van coneixent, i els estereotips i els prejudicis inicials habituals han donat pas a l'estima mútua. Aleshores la comunicació pot fluir.

*Ànim! Vull dir-vos una cosa. No us oblideu. Pregueu. Pregueu molt.
 Aquests problemes no es resolent amb esforços humans.
 Us dic coses que vull subratllar, un missatge,
 potser el meu cant de cigne per a la Companyia.
 Solem pregar al començament i al final. Està bé. Som uns bons cristians!
 A les nostres reunions de tres dies, si dediquéssim mig dia a la pregària
 sobre les diferents hipòtesis o opcions,
 trobaríem llums tan noves i síntesis també tan diferents malgrat
 la diversitat dels nostres punts de vista,
 que mai no els haguéssim trobat ni als llibres ni a les discussions...
 Hem de ser il·luminats per l'Esperit Sant.
 Això no són paraules pietoses d'un mestre de novicis,
 sinó Sant Ignasi al cent per cent.*

P. Arrupe sj

15

Hi ha diferents maneres de realitzar un discerniment en comú, totes elles vàlides. Amb el temps, la pràctica a diferents províncies i espais de la Companyia han donat lloc a un mètode més o menys establert, que és el que es presenta aquí. Això no treu que es pugui variar o adaptar segons les circumstàncies o els aprenentatges, que es deriven de la pràctica.

Pràctiques pedagògiques que preparen el camí

Hi ha dues pràctiques que van ajudant un grup a familiaritzar-se amb l'exercici que suposa el discerniment en comú: començar totes les reunions amb un moment de pregària o reflexió i finalitzar-les amb un moment per a examinar el que s'ha viscut.

Només cal una estona tranquil·la a l'inici per a llegir un text evocatiu, escoltar una cançó significativa, pregar junts... que ens ajudi a situar-nos davant de la vida d'una manera agraïda, àmplia i honesta. Podeu ajudar que això us seguiu un compartir senzill i lliure. Aquest moment inicial genera un clima de comunicació i d'obertura.

En acabar la reunió convé guardar un moment per adonar-nos i posar en comú allò que ens ha mogut per dins durant la reunió (inquietuds, desitjos, dubtes, resistències, agraïments...). És important prendre nota d'aquestes mocions, ja que són signes que parlen de la maduresa espiritual amb què es viuen els temes abordats: si són acollits i impulsats per tothom, si s'experimenten amb agraïment o no, si hi ha desitjos que confirmen el rumb pres, si hi ha dubtes o resistències...

Aquestes mocions poden ser de gran ajuda per a la confirmació o reconsideració dels temes. Aquesta pràctica quotidiana a les reunions d'un grup que vol discernir ajuda a anar generant un clima de comunicació més ampli, en què a més dels arguments racionals s'inclouen també les consideracions afectives i les mocions internes.

Dues circumstàncies en les que discernir en comú

El discerniment en comú es pot aplicar en dues circumstàncies diverses ¹²:

1. Discerniment de situació: en aquest cas ens trobem davant d'un tema al qual, atesa la seva rellevància o complexitat, volem dedicar un temps asossegat i una comunicació profunda que vagi més enllà de les consideracions exclusivament racionals. Pot ser una àrea que volem explorar, o una activitat que volem avaluar. L'objectiu que es pretén és assolir certa profunditat en el fet de compartir. És una manera de conversa espiritual. En els darrers anys ha crescut la consciència que el discerniment de situació és valuós i que ajuda un grup a preparar-se per als moments en què ha de prendre una decisió. Per això convé no restringir el mètode només al discerniment de decisió.
2. Discerniment per a prendre una decisió: en aquest cas, el discerniment s'adreça a la presa d'una decisió. Ajuda clarificar d'entrada el tema concret sobre el qual es decidirà, així com les diferents opcions, en cas que això sigui possible.

¹² A continuació es mostren les orientacions de l'oficina del Consell general per al discerniment i la planificació apostòlica que es troben a <https://bit.ly/2HKsQBM>, visitada l'octubre del 2019.

Presentem a continuació dos mètodes:

1. El primer és més senzill i està ben estès a la Companyia, és una bona base per a la conversa espiritual i ajuda tant al discerniment de situació, com al de presa d'una decisió. Ho hem anomenat Mètode general de discerniment en comú.
2. El segon és més elaborat i requereix un esforç més gran per part del grup. Està específicament orientat al discerniment per prendre una decisió. Convé utilitzar-se en el cas de decisions especialment rellevants. Ho hem anomenat Mètode particular per prendre una decisió.

Mètode general de discerniment en comú

Passos a fer:

0 . Preparació

- Iniciar el procés de discerniment. Un superior, un director d'obra o l'autoritat que correspongui decideix convocar un grup per fer un exercici de discerniment en comú. És aquesta persona la que lidera, es responsabilitza del procés i, si s'escau, de la decisió.
- Seleccionar el grup que participarà en el discerniment. Habitualment es tracta de grups establerts. En altres casos, caldrà conformar-ho prèviament explicant a cada participant el motiu de la seva participació i el que se n'espera.
- Triar moment i lloc. Ha d'oferir prou espai i reunir condicions per a la concentració i la pau. Habitualment el discerniment requereix temps, per la qual cosa convé preveure'l per endavant. No es pot anar sobre la marxa.
- Indicar la persona que conduirà el discerniment. Una persona ha de dirigir el grup, orientar-lo i assenyalar temps i modes de participació. Coordina i modera el grup. No cal que coincideixi amb l'autoritat que convoca el grup. Si el grup és ampli, aquesta persona haurà de decidir com treballar, potser en grups menors, tenint una reunió en comú al final o altres possibilitats.
- Indicar com es prendrà la decisió. Si el discerniment està dirigit a la presa d'una decisió, la persona que convoca el grup -tal com s'ha indicat,

habitualment un superior o un director/a d'obra, o de departament- ha d'assenyalar clarament des del principi com es prendrà la decisió: per consens dins del grup, per decisió final de l'autoritat que el convoca, per altres instàncies a les que es dirigeix el resultat del discerniment... Aquest element és clau per no suscitar frustracions i restar energies.

1. Fer-se càrrec de la realitat de la que es tracta

En una primera reunió els participants adquireixen el coneixement necessari sobre la qüestió sobre la qual van a discernir. La finalitat és que el grup assoleixi una comprensió adequada de la matèria, aconseguint el màxim grau possible d'objectivitat:

- Aportació de dades. Pot ser mitjançant informes que s'hagin preparat, a través d'alguna persona experta que s'inviti, o per mitjà d'algú del grup que prèviament investigui sobre el tema i aporti informació rellevant.
- Clarificació del tema a través de preguntes que es puguin fer al grup, tractant d'il·luminar aspectes rellevants que no hagin quedat recollits.
- Diàleg i contrast de parers. Aquest és també el moment en què poden aparèixer diàlegs de clarificació dins del grup entre postures diverses. Convé que es produeixin, perquè totes les persones que componen el grup comprenguin les qüestions en joc.
- Anàlisi de raons a favor i en contra. Arribat el cas, es pot fer un llistat de raons a favor i en contra de les diferents opcions possibles per assolir una major claredat sobre aquestes.

Depenent de la matèria i de la seva gravetat, aquest moment del procés es pot allargar més o menys. De vegades pot ser molt breu i n'hi ha prou amb un senzill informe inicial enviat amb antelació. Altres vegades necessitarà diverses reunions de clarificació. Dels membres del grup se n'espera interès, preparació i estudi de la qüestió.

2. Reflexió i oració personal

A continuació ⁽¹³⁾, els components del grup dediquen un temps a la pregària i reflexió personal. Sol convenir tenir aquest temps junts al mateix lloc, seguit de compartir en grup, de manera que la pregària personal i compartir es desenvolupin en una mateixa sessió. Per a la reflexió i oració personal ajuda donar un full amb les orientacions següents:

- a. Dedicar un temps a sentir-te agraït/da a la presència de Déu, en actitud d'escolta.
- b. Considerar la missió de la Companyia i la de l'obra en la que et trobes, amb el desig de poder respondre-hi de la millor manera possible.
- c. Demana al Senyor llum i llibertat interior per no deixar-te endur per les teves preferències, pors o prejudicis.
- d. Respon per escrit les qüestions següents (o altres de semblants):
 1. Quins condicionaments externs o interns et treuen llibertat davant aquest tema? Pren-ne consciència tractant que no influeixin en la teva mirada ⁽¹⁴⁾.
 2. Què et produeix llum, pau, ànim, esperança davant d'aquest tema?
 3. Què et causa desassossec, por, torbació, desànim davant d'aquest tema?
 4. A què creus que ens està cridant Déu en aquest moment?
- e. Acaba amb una acció de gràcies.

El moderador/a del grup pot variar les preguntes, si ho considera útil, però deixant sempre espai per a la consideració de les mocions internes. Cal insistir que les respostes s'escriuin.

3. Compartir en grup

Compartir es farà a rondes, insistint en el temps de què disposa cada persona. Aquest compartir és fonamentalment un exercici d'escolta, més exactament, escolta espiritual. Consisteix que cada persona es vagi fent càrrec del sentir del grup, de les seves mocions, i hi tracti de veure la voluntat de Déu sobre el propi grup.

¹³ Pot ser un altre dia, depenent del temps que hagi comportat la fase anterior

¹⁴ Convé que totes les persones es facin aquesta pregunta. Tanmateix, atès que és una matèria sensible, el moderador/a haurà d'indicar en aquest moment si es compartirà després o no.

- 1a ronda, posada en comú de les respostes. Cada participant posa en comú les respostes escrites: mocions interiors i crides. Ningú intervé a partir del que a la mateixa ronda hagi dit una persona prèviament. No hi ha debat, ni rèplica. El moderador/a té cura que ningú no excedeixi els 3 minuts que habitualment es dediquen a aquesta ronda.
- 2a ronda, ressò de l'escoltat. Cada participant posa en comú per espai d'1 minut el que més li ha ressonat del que s'ha escoltat: potser alguna noció en relació amb alguna crida.
- 3a ronda, síntesi final. Es pot donar una tercera ronda per sintetitzar en una frase o paraula el fruit d'aquest compartir.

4. Resultat del discerniment

Si l'autoritat que convoca el grup és qui ha de prendre la decisió, aquesta persona ha de decidir si ha obtingut els elements de judici necessaris per fer-ho. Si teniu prou claredat, podeu donar per finalitzat el procés de discerniment.

Si és el mateix grup qui ha de prendre una decisió, aleshores és el mateix grup qui ha de jutjar si s'ha assolit suficient grau de consens. Si és així, el discerniment haurà finalitzat.

En cas contrari, caldrà decidir què fer. Les possibilitats són:

- Deixar reposar el tema i reprendre'l més endavant
- Tornar a demanar més informació, si la dificultat està en això
- Fer un nou exercici de reflexió i pregària personal i compartir en grup

Aleshores sol ajudar tornar a prendre en consideració la missió de la Companyia i del propi grup, la seva finalitat i funció. Això permet seguir purificant la intenció del grup, que de vegades pot estar confós o embolicat per altres motius.

Mètode particular per a la presa d'una decisió

Passos per a donar

Com subratllàvem anteriorment, aquest mètode és més elaborat i requereix un esforç més gran per part del grup. Està específicament orientat al discerniment per prendre una decisió. Convé utilitzar-lo en el cas de decisions especialment rellevants.

0. Preparació ⁽¹⁵⁾

A l'inici convé aclarir (o acordar) dues qüestions: el mètode concret que se seguirà i l'objecte precís de la deliberació.

- a. Cal explicar la manera de procedir i la manera d'arribar a una decisió. Convoca l'autoritat corresponent i convé que la deliberació moderi alguna persona, que pot ser aliena al grup, un membre del grup o l'autoritat mateixa que convoca ⁽¹⁶⁾. S'explicarà allò que es busca amb aquest exercici concret ⁽¹⁷⁾ i s'establirà què cal fer en cas de no assolir la unanimitat. Durant el procés de deliberació tota la comunicació serà «en comú», de manera que no s'intercanvien opinions ni es parli de l'objecte de la deliberació fora de les trobades de tot el grup ⁽¹⁸⁾.
- b. L'objecte de la deliberació i la decisió ha de ser clar i s'ha de proporcionar al grup tota la informació necessària per poder decidir ⁽¹⁹⁾. L'objecte de deliberació ha de ser un de sol, sense presentar dues alternatives ni proposar una cosa entre diverses ⁽²⁰⁾. Cal oferir tota la informació necessària i els possibles informes que afectin la decisió. Aquesta fase pot ser més senzilla o més complexa (pot fins i tot requerir diverses trobades), i s'hi pot incloure cert debat i realitzar tots els aclariments

15 No tots els grups estan igualment preparats per deliberar apostòlicament en comú. La preparació (remota o propera) s'aplicarà segons calgui (o no) a cada grup. Aquesta preparació es pot fer a través d'alguna xerrada, lectura, diàleg i posada en comú.

16 Això dependrà del tema que es tracti i d'altres circumstàncies, ja que per a moltes deliberacions "menors" d'un grup que funciona bé, no caldrà convidar un moderador extern.

17 Per exemple, si es tracta de prendre una decisió de grup que sigui definitiva; o d'arribar a un parer del grup que s'oferirà a qui hagi de decidir; o de fer aportacions útils i consensuades per algun tema concret dins un pla més ampli; etc.

18 Cadascú escolta només Déu, ell mateix i el grup reunit. Això afavoreix que només intervinguin en la deliberació les mocions internes i personals dels subjectes, i no n'hi hagi pressió. Això és més fàcil de garantir, si l'exercici es realitza en un temps concentrat (per exemple, dos dies a una mateixa casa) i és menys fàcil de garantir, si les reunions se succeeixen en trobades espaiades al llarg de diversos dies o setmanes.

19 Si hi ha informació reservada (que, per exemple, caldria tenir en compte l'autoritat per prendre la decisió) és clar que no es pot decidir en comú; proposar una deliberació amb aquesta reserva es podria veure fins i tot com una manipulació.

20 Es podrien fer plantejaments successius davant els quals dir sí o no, a manera d'arbre de decisió, des del més general fins al més concret, com es proposa a l'elecció d'Exercicis (Directori autògraf, n. 22: MHSI [76], Directe., 76-78) o com van fer els primers companys (1539).

necessaris. L'objecte de deliberació inicialment presentat es podria reformular perquè quedi més clar al grup. ⁽²¹⁾

Pas 1r ⁽²²⁾ (en grup): presentació de l'objecte de deliberació i ambientació

Un cop exposat (i acceptat) el mètode i l'objecte de deliberació, ajuda molt a posar en comú les disposicions personals amb què acudeixen els participants; per actualitzar-les es pot reservar un cert temps previ de reflexió i pregària. Poden ajudar les qüestions següents: Quins sentiments detecto a la meva comunitat o al meu equip de treball davant la decisió que prendrem? Quins sentiments tinc jo personalment? Sento que puc parlar amb llibertat i escoltar amb obertura? Tinc clar què penso, però estic obert a canviar d'opinió? També es poden recordar les actituds necessàries per a una deliberació ignasiana en comú ⁽²³⁾.

Després es recorda l'objecte de la deliberació, millor en una formulació escrita clara per a tothom. I finalment es presenta el pas següent i el sentit ⁽²⁴⁾.

Pas 2n (en privat): oració i reflexió per veure mocions i raons “en contra” ⁽²⁵⁾

En privat, se senten i escriuen els sentiments espirituals (mocions) i les raons que van “en contra” de la proposta: què podria dir el Senyor, quins aspectes no m'agraden,

21 No sempre es poden aclarir ara tots els dubtes ni totes les alternatives possibles perquè no es coneixen. Però sí que cal precisar un objecte de discerniment prou clar sobre el que sigui possible sentir, pensar i decidir alguna cosa.

22 Els passos són “qualitativament” diferents i sembla millor mantenir-los tots, cosa que allarga el temps de la deliberació, però la fa més lliure i autèntica. En alguns casos (per exemple, si un grup té costum de deliberar en comú sovint i en pau) aquests passos es poden simplificar o acomodar a un altre ritme.

23 Aquest pas previ ajudarà que el grup es conegui una mica millor i que s'entengui millor cada intervenció posterior. I pot ajudar a disposar millor cada participant, buscant el consens i el bé comú. La posada en comú podria detectar alguna dificultat seriosa al grup que impedis realment prosseguir amb la deliberació.

24 En el següent se separen (en diferents moments de reflexió i de posada en comú) les mocions i raons “en contra” i “a favor” per afavorir la sinergia, la conspiració: perquè tot el grup parli i busqui en la mateixa direcció. Aquest és un punt clau del mètode: no hi ha pluja d'idees (disperses), sinó que es busca la voluntat de Déu entre tots en la mateixa direcció cada vegada.

25 Se suposa que hi ha un objecte únic d'elecció, davant del qual cal dir si o no. Es podria començar per les raons i mocions “en contra” (com van fer els primers companys), o començar per les mocions i raons “a favor” (per si algú és suspicac i desconfia del mètode).

què em sembla desencertat, què considero menys valuós, o confús, o contradictori, quines dificultats es produïrien si s'apliqués allò proposat ⁽²⁶⁾. Convé considerar el punt de vista de la missió apostòlica, de la vida de les comunitats, de la vida personal. Es discerneixen i distingeixen les raons i mocions que vénen del «bon esperit» o de la raó natural il·luminada per la fe.

Pas 3r (en grup): posada en comú de mocions i raons “en contra”

S'aporta al grup allò pregat i allò reflexionat en privat, amb llibertat i constructivament. Parlen totes les persones del grup, menys el moderador ⁽²⁷⁾. No hi ha debat, ni diàleg, només escolta; al final es pot preguntar si està tot dit o algú vol afegir o preguntar alguna cosa ⁽²⁸⁾. Es van copiant les aportacions de cadascú, que quedaran a disposició del grup ⁽²⁹⁾.

Convé deixar un temps perquè les persones reposin i preguin tot allò escoltat, les mocions i les raons “en contra” que han dit els altres.

Pas 4t (en privat): oració i reflexió sobre raons i mocions “a favor”

Com ja s'ha fet anteriorment. Un temps de pregària i reflexió per preguntar-se: què m'agrada, què em sembla encertat, què considero valuós; quines mocions sento i quines raons veig «a favor» de la proposta; què aporta, perquè pot ajudar. Seleccionen en pregària mocions i raons que semblen del «bon esperit».

26 A aquesta llum es podrien indicar, potser, possibles suggeriments per corregir o modificar el text presentat.

27 Sembla millor que es segueixi un ordre espontani, però també pot ser en ronda; però han de parlar tots, encara que semblin repetir idees; perquè mai no serà el mateix, i així es va creant un clima de cerca en comú. El moderador fa parlar qui no hagi dit res.

28 És bo que els participants se sentin escoltats, no pressionats, incorporats al parer comú que es va formant. Podria haver-hi possibles aportacions concretes per a corregir o millorar el text, explicant-ne millor el sentit. Les preguntes, en tot cas, no haurien de ser interpel·lacions, sinó simples aclariments del que s'ha expressat.

29 L'ideal és que una persona prengui nota (fins i tot projectant en una pantalla durant la sessió totes les aportacions) i posteriorment es distribueixin per escrit aquestes raons “en contra” a tot el grup, perquè ho recordin, pensin i preguen.

Pas 5è (en grup): posada en comú de mocions i raons “a favor”

Com s’ha fet anteriorment, cadascú aporta les seves raons i mocions a favor de l’objecte de deliberació. S’aporten les confirmacions trobades, es comuniquen els sentiments espirituals que ho confirmen. El conjunt final de les aportacions està disponible per a tot el grup en un resum que es pot lliurar.

Quan hi hagi necessitat, els passos 2n a 5è es poden repetir ⁽³⁰⁾.

Pas 6è (en privat): oració i reflexió per prendre la pròpia decisió

En privat, es reflexiona i prega sobre les coses escoltades en les reunions anteriors i cadascú decideix en el Senyor, a la vista de tot allò pensat, pregat i escoltat. S’actualitza la “indiferència espiritual” i es demana a Déu lllum i llibertat, cercar el millor; es recorda especialment l’escoltat que és diferent del que cadascú pensava a l’inici; cadascú es deixa afectar i inclinar per les mocions i raons del bon esperit i pren la decisió “en el Senyor”.

Pas 7è (en grup): posada en comú de la decisió

Es fa una ronda de tots els participants. S’exposa la decisió presa per cadascú, potser amb els matisos que consideri oportuns.

Si hi ha consens (unanimitat), s’accepta la decisió comuna; és l’ideal.

Si no hi ha consens en la decisió, s’aplica allò que s’ha decidit anteriorment (en 1a); si hi ha una majoria en una direcció i una minoria en la contrària, es pot intentar elaborar una formulació de consens ⁽³¹⁾. Si el grup està dividit en dos blocs semblants, clarament la decisió no està madura (i potser no s’hauria de prendre, segons el que ha decidit la 1a).

30 En temes complexos (o on hi ha clar dissens) és probable que convingui repetir les dues rondes (a favor i en contra). I es pot reformular l’objecte de deliberació per apropar postures.

31 Per exemple, es pot retocar la formulació majoritària mirant la possible formulació minoritària, preguntant el següent: la minoria es pot sumar pacíficament (en pau espiritual) a la formulació majoritària? La majoria pot reformular una decisió que sigui més acceptable per la minoria, buscant el consens?

Aquest procés pot requerir altres moments de reflexió i pregària ⁽³²⁾.

Pas 8è (en privat i en grup): confirmació de la decisió

Es pot dedicar un temps a reposar tot el procés de la deliberació, potser començant per una ronda “d’avaluació” grupal (responent a “com m’he sentit al llarg d’aquest procés”) i seguint un temps de pregària personal on confirmar la decisió presa. Idealment, aquesta confirmació es podria posar també en comú. I l’autoritat de qui depèn la decisió (si és el cas) acull el resultat i procedeix d’acord amb allò establert al començament del procés ⁽³³⁾.

Com es pot veure, el discerniment en comú és un procés llarg, que consumeix temps i energia. Per això, només s’ha de fer amb qüestions de prou rellevància. En tot cas, en un grup que discerneix –equips directius, consultes, fòrums...– convé freqüentar-lo de tant en tant, perquè quan calgui fer-ho en tota la seva complexitat, es compti ja amb una pràctica adquirida.

32 Els acords inicials sobre el mètode hauran aclarit com s’arriba a la decisió. L’ideal és el consens total i, en cas que no hi hagi acord, aquesta proposta és una manera de buscar la unanimitat (potser cedint una mica els uns i els altres). Es podria reformular la proposta inicial, per exemple, si diverses persones han suggerit un mateix canvi o matís a la formulació inicial. Si el dissens ve d’un grup molt petit (dues o tres persones en un grup gran) es pot intentar integrar-ne la visió amb algun matís en la formulació de l’objecte de deliberació; o es pot indicar des del principi que es prendrà l’acord per majoria... La casuística és àmplia, però des del principi hauria de quedar clara la manera de decidir.

33 La ronda d’avaluació també pot comunicar el significat de la deliberació per al grup. Ordinàriament, tota deliberació en comú ben feta, encara que no hi hagi consens, afavoreix la comunicació i la cohesió del grup de cara al futur, de manera que fomenta les actituds i les disposicions per seguir funcionant millor en grup.

Discerniment en comú

Dues condicions bàsiques per al discerniment:

- **Passió per la missió:** tenir grans desitjos que la missió de Déu vagi endavant en aquest món trencat
- **Llibertat interior i exterior:** cobrar distància sobre els aferraments interns i sobre les pressions externes que poden determinar les decisions.

El discerniment en comú requereix, a més, reconeixement i estimació sincera per les persones que hi participen, capacitat d'escolta i de comunicació de sentiments.

Pràctiques que preparen el terreny:

Començar les reunions del grup amb un moment de pregària i reflexió i finalitzar-les amb una avaluació breu.

Dues circumstàncies en què discernir en comú:

- *Discerniment de situació:* davant d'un tema al qual, atesa la seva rellevància o complexitat, volem dedicar una comunicació profunda.
- *Discerniment per prendre una decisió:* en aquest cas el discerniment està dirigit a prendre una decisió.

Mètode general de discerniment en comú

Passos a fer:

0. *Preparació:* seleccionar el grup que hi participarà, triar el moment i lloc, indicar la persona que conduirà el discerniment, indicar com es prendrà la decisió.
1. *Fer-se càrrec de la realitat de què es tracta.* Es pot recórrer a:
 - Aportació de dades per part d'alguna persona experta i preguntes
 - Diàleg i debat entre postures diverses
 - Anàlisi de raons a favor i en contra

2. *Reflexió i oració personal*, dedicant un temps suficient en què es respongui per escrit a les següents preguntes (o altres semblants):
 1. Quins condicionaments externs o interns et treuen llibertat?
 2. Què et produeix llum, pau, ànim, esperança davant d'aquest tema?
 3. Què et causa desassossec, por, torbació, desànim?
 4. A què creus que ens està cridant Déu en aquest moment?

3. *Compartir en grup*: es tracta fonamentalment d'un exercici d'escolta
 - 1a ronda, posada en comú de les respostes. Cada participant posa en comú les respostes escrites: mocions interiors i crides.
 - 2a ronda, més breu, compartir el ressò de l'escoltat.
 - 3a ronda, una sola frase o paraula que sintetitza el fruit del compartir.

4. *Resultat del discerniment*

Valorar si s'ha assolit prou claredat i convergència. Si no fos així, cal continuar el discerniment.

